PVP: 2 euros
Excepte socis, gratis

2011-12
Hivern
72

el Llombo RC

reivindicació / cultura

El barri entram

La segona fase del carrer Mon

El deute de la Generalit

La rotonda d'accés al b

L'hospital comarc

La catàstrofe econòmica induïda

Maleïda crisi

Edita l'Associació de Veïns El Llombo. Ontinyent. Any XXII. Segona Època.

Estat, comunitat autònoma, poble

L'Estat tutelat

Des del darrer número han passat coses molt significatives a tots els àmbits polítics que incideixen en la nostra vivència quotidiana. D'una banda, s'han celebrat eleccions generals, amb la prevista victòria per majoria absoluta del PP i Mariano Rajoy, que ara sí, s'ha convertit, més que en president del govern espanyol, en el *corre-ve-y-dile* de la presidenta alemanya Angela Merkel i del president francès Nicolas Sarkozy, en la lluita constant per acontentar els mercats, eixa denominació abstracta però que ens duu als ciutadans de volta i mitja.

Angela Merkel i Nicolas Sarkozy han decidit apostar i fort per reduir el dèficit entre els països de la Unió Europea i els dos s'han erigit en els guardians i tutors del que han de fer els estats perifèrics de la zona euro. Països que han perdut la seua sobirania i no se sap a hores d'ara on està. Retallades a dojo a tots els terrenys fins paralitzar l'economia. Així, aquesta s'ha estancat.

Dubtem molt que la millor solució per eixir de la crisi siga comprar-se unes estisores gegants per retallar tot el que pilles al teu pas. Més bé caldria apostar pel contrari. La inversió pública com a motor econòmic. No s'han fet hipoteques a 30 o 40 anys a les persones físiques? Per què els estats, ens jurídics, no poden endeutar-se amb un termini semblant? Per què hi ha que reduir, dràsticament, el dèficit? Senzillament, no ho sabem, però el que sí sabem és que, els que saben, no semblen trobar l'eixida al problema. Per contra, retallada a retallada, han aconseguit paralitzar l'economia, que era tot just el contrari del que es pretenia i volia.

L'autonomia mentidera

Si a Europa i a l'Estat espanyol les coses estan així de negres, al País Valencià estan igual, però un poc pitjor. Després del pas per la presidència de la Generalitat del presumpte corrupte, Francisco Camps, amb la seua dimissió el càrrec ha anat a parar a Alberto Fabra Part. Però, és sòlida la posició de Fabra o està enganxada amb pinces? Més bé sembla la segon opció, el que sumat a un País Valencià en estat de fallida generalitzada amb el president fent jocs d'equilibri constantment davant una sèrie de persones per tractar de refermar la seua posició política. Solament així es pot comprendre que en els pressupostos de 2012 hi haja destinats 30 milions d'euros més (fins als 219 milions) per a l'ostentós i indesitjat títol de "grans events". També és cert que aquesta partida arreplega bona part dels dèficits, ja *tradicionals*, en que s'han convertit les obres faraòniques del PP valencià. En concret, 117 milions d'euros. Prop de 20.000 milions de les antigues pessetes. Però en qualsevol cas, més bé sembla l'interés per acontentar algú. L'ERE sol·licitat per la Generalitat valenciana sobre el Centre d'Investigació Príncep Felipe, el primer expedient de regulació de treball del mon d'un centre d'investigació biomèdica, demostra ben a les clares que València està lliure de vergonya i sentiment de ridícul.

Així i tot, algunes coses han canviat amb Fabra. La reunió amb els familiars i afectats per l'accident de metre de València de 3 de juliol de 2006, quan resultaren morts 43 passatgers i 47 viatjants més ferits, i el nefast Camps no s'havia volgut ni reunir,

FORN DE LLENYA
EL BLAT
C/ Jaume I El Conqueridor, nº11 - Telf. 96 291 23 95
46870 ONTINYENT · VALENCIA

la taska
muy cerca de tí!
APERITIVOS FRÍOS | HAMBURGUESAS
APERITIVOS CALIENTES | SANDWICHES
MENÚS DE TAPAS | BOCADILLOS
rafael juan vidal, 20
46870 · ontinyent · valència
taskaontinyent@gmail.com
96 238 76 14

o la cessió als partits de l'oposició de diferents contractes, quan el nefast Camps sempre s'havia negat, evidencien un altra forma de fer política. Sortosament.

En l'angle més negatiu del País Valencià hi ha que posar la manca de compromís per atendre les seues obligacions. On està la remodelació de l'Institut de l'Estació? On la construcció del nou Hospital comarcal? Encara que hagen sorgit problemes tècnics, perquè no és fa el pont de Sant Vicent? Per a quan la rotonda d'enllaçament entre la ronda de circumval·lació i el barri del Llombo mitjançant un accés directe a l'avinguda del Comte de Torrefiel? És més, per a quan l'abonament de l'habilitació interior del teatre Echegaray? Per a quan el govern valencià pagarà els més de 4.000.000 d'euros (prop de 700 milions de pessetes) deu a Ontinyent en coses compromeses i que després no ha pagat? Un govern autonòmic no pot actuar amb la falta de seriositat amb que actua la Generalitat, un ens que en frivolitat i falta de criteri no hi ha qui li guanye.

La pobra Administració local

De les tres administracions estatals (estatal, autonòmica i municipal), les corporacions locals són les germanes pobres de les altres dos. Per què? Doncs perquè li han deixat els impostos més farragosos i més insignificants de tota la gama de contribucions.

Així arribem al nostre poble, Ontinyent. L'alcaldia de Jorge Rodríguez ha portat seny i mesura racional de les coses. Res a veure amb la parafernàlia cansina de Lina Insa i amb els seus enemics fabulats. Però l'Ajuntament és troba, com tots, en una situació molt delicada, en la qual es dediquen a fer, retallant, procurant que el que fan, no resulte nociu per al poble.

Passats els 100 dies de govern municipal de Rodríguez hi ha una cosa que no ha sabut fer. Un alcalde deu tindre caràcter, amb mà esquerra, en la negociació política i no pecar de blanet. Un alcalde deu plantar-se quan creu que una cosa no és justa. No si val que, per por, claudique. Ens sembla que massa vegades ha claudicat front un home que esta adobat en mil batalles negociadores com és Manuel Ruiz. Costa d'explicar com el líder d'Esquerra Unida, en la situació de crisis que vivim i estant ell prejubilat, haja aconseguit estar mitja jornada alliberat, quan té la secretaria de grup a jornada completa.

De Compromís hi havia que alabar la seua bona disposició per fer un Ajuntament governable. Però, l'actitud de Josep Francés, cap de llista, de renunciar al sou a canvi de contractar a mitja jornada a Joan Gilabert, dona a entendre que no sabia be on es col·locava.

En darrer terme volem fer referència a Ricard Gallego, que en altra època fou el delegat del diari *Levante* de les comarques la Vall d'Albaida, la Costera i la Canal de Navarrés. L'alcalde Rodríguez està especialitzant-se en fer uns molt bons discursos, i cal pensar que Gallego, que es periodista i redacta molt bé, li deu tirar una maneta. Bé, si és així, per la part que li toca. Però estaria millor si no tinguera l'aire de prepotència i de retrets amb que a diari ve a Ontinyent des de Xàtiva. Entre ell i Rodríguez, tot i ser alcalde, resulta bastant més planer parlar amb l'Alcalde que amb ell. No val de res, ni per a res, comportar-se com si estigues perdonant la vida a cada veí amb el que s'encontra.

Al fons, la crisis

En aquestes, la crisis que ens han provocat ha vingut a carregar-se totes i cadascuna de les legítimes aspiracions d'un poble, com Ontinyent, acostumat massa vegades a perdre. L'hospital que ha entrar en estat d'hibernació i ja veurem quan eix d'ell, la rotonda d'accés al barri i al centre del poble des de la ronda de circumval·lació, l'accés per a vianants entre l'aparcament de Sant Jaume i l'avinguda del Comte de Torrefiel, la segona fase del carrer de les Monges Carmelites, els plans d'urbanització que s'han quedat paralitzats per la crisis i que han deixat el barri fet un Guantànamo qualsevol. Són tot coses que Ontinyent no deuria permetre, inclòs hi haguen crisis, però calla i mira cap a un altre costat.

Edita: Associació de Veïns el Llombo. Carrer Jaume I, 7-baix Ontinyent (La Vall d'Albaida)
CIF: G-46979183
Registre Generalitat Valenciana 4746, Secció 1a
Registre Ajuntament d'Ontinyent, núm. 72
Any XXII, Segona Època, núm. 72. Hivern 2011-12
Exemplar Gratuït
Dipòsit legal: V-503-1993

Nota: L'opinió de l'Associació de Veïns el Llombo d'Ontinyent es manifesta en l'Editorial i en els seus articles signats des de la Redacció. La resta ho són a títol personal, siguen coincidents o no amb el parer de l'Associació.

Amb la col·laboració de la **Conselleria d'Educació** de la **Generalitat Valenciana**

DIRECCIÓ GENERAL D'ORDENACIÓ I INNOVACIÓ EDUCATIVA I POLÍTICA LINGÜÍSTICA

Gràcies a col·lectius i veïns, va hi haver festa

REDACCIÓ

Van haver fes tes en el barri, i cal dir que van ser tot un èxit!
El divendres dia 7, dins la programació de festes, es va inaugurar l'exposició de Felipe Jurado, 'Del verd al gris'. Una interessant mostra de fotografies sobre la desfeta en les nostres serres, i el que apareix després del incendi. L'acte va finalitzar amb un vi d'honor.

Va ser un èxit la I Ruta de la tapa, que es va desenvolupar al llarg de divendres i dissabte, i en la que van intervindre sis restaurants del barri: Bar Gómez, La Taska, Bar Cafeteria Nou Almaig, Bar el Llombo, Cafeteria Teixo i Café-Bar Atenea; una Ruta que –segons ells– van quedar molt satisfets de la resposta de la gent. La tapa guanyadora va ser la que portava per nom "Taskapa", presentada per la Taska, al carrer de Rafael Juan Vidal.

El divendres dia 7, a les onze de la nit, en un recinte habilitat al final de l'avinguda del Llombo, va tindre lloc un concert de rock, en el que van actuar els grups Helsinki, la Sotana atrapapolvo i Gent del desert. Un concert que va gaudir d'una molt bona assistència de gent. Uns actes organitzats pel col·lectiu de Joves Meruts.

Un any més, la plaça de la Coronació es va omplir de gent –aprofitant el bon oratge que feia–, per compartit una cosa tan agradable com un sopar de germanor a l'aire lliure. Un acte en el que van intervindre alumnes de

ESSÈNCIA
PERRUQUERA
AVD. ALMAIG
Nº 28
ONTINYENT
TELÉFONO: 96 106 50 16

PENADES
MUEBLES
CARPINTERIA
Avda. Almaig, 34
Tel. 96 238 29 93
Fax. 96 191 21 57
46870 - ONTINYENT
(Valencia)

Salon de Estetica y Belleza
MARIA JOSE TORMO
Rafael Juan Vidal, 5-Bajo
Tel. 96 238 24 38
Mov. 649 50 41 25
46870 ONTINYENT

CLÍNICA DENTAL
Odontología General
Odontopediatría
Implantes
Ortodoncia
Prótesis dental
Dos de Mayo, 170 - 2º - 5ª pta.
Tel.: 962 382 542
46870 - Ontinyent
Valencia

l'Escola de Ball Dancing, que ens van delectar en una gran exhibició de ball, i que va finalitzar amb el sorteig de diversos regals donats per l'Agrupació de Comerciants del barri, que va ser l'organitzadora del mateix.

El dia 9 va començar amb una missa de campanya en l'Avinguda Llombo, organitzada per la parròquia de Santa Maria.

De 11 a 13 del matí, el parc del Llombo es va omplir de tota mena de tallers, conta contes, fira alternativa, fira de intercanvis, etc.

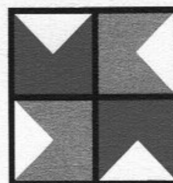
Era una experiència novedosa, la de ajuntar-se a dinar al parc del Llombo, sense que l'Associació aportara res: ni taules,ni cadires ni res. A pesar de tot, dues-centes persones es van ajuntar a dinar acomodant-se baix l'ombra dels arbres.
A les cinc i mitja de la vesprada, va tindre lloc la Cercavila Estellesiana. Acompanyats pel grup de percussió i de dolçaina el Raval, i en la que van intervindre el gegant Jaume I i els cabets d'Enric Valor i de Joan Fuster, a més dels de l'Escoleta del Llombo.

A les set de la vesprada va tindre lloc la tradicional Dansada Popular amb una molt bona participació de dansadors, a qui va acompanyar el grup el Raval, i en la que va intervindre com a cap de dansa, el homenatjat Roberto Sais.
Enguany, la festa no ha finalitzat amb el tradicional Castell de focs d'artifici, ja que la nostra economia no ens ho permetia.
A pesar d'això, tenim que dir que les festes del Llombo de 2011 han segut tot un èxit, per la qual cosa volem agrair a tots aquells col·lectius, que d'una forma desinteressada, l'han feta possible.

Som especialistes en la neteja de roba, estores, mantes, edredons, cortines, vestits festes, proves empreses...
Recollida estores a domicili - SERVEI GRATUÏT
José Iranzo, 53-baix
96 238 30 73
Avgd. de l'Almaig, 45-baix
96 238 31 21
46870-Ontinyent (València)
centronet@ono.com

MOBLE
CUINA s.a.
Martínez Valls, Nº 2 - Teléf.: 96 238 32 99 - Fax: 96 238 33 78
46870 Ontinyent (Valencia)

autoescola
CETA
dinamica & actual
En Ontinyent:
Av. Almaig, 19
Artal de Foces, 13
96 238 11 09

Av/. El Llombo, 22
Tel.: 96 238 70 26
46870 ONTINYENT (Vcia.)

PERRUQUERIA
MARIA CASTELLÓ

AVDA. ALMAIG Nº 1 bajo
TELF. 635 93 74 65
mariacastello_3@hotmail.com
búscanos en Facebook

Què passa amb Santa Teresa?

REDACCIÓ

En diverses ocasions hem denunciat públicament la forma com s'ha dut a terme les obres d'urbanització del carrer de Santa Teresa, Echegaray i Jaume I, tant en el que respecta a les alineacions dels carrers, com a l'obscurantisme en que –al nostre parer– han anat fent-se.

No tindríem res a dir de la paralització de les obres en el que respecta a les parcel·les, ja que seria un problema exclusiu del promotor. Però quant aquesta afecta als vials d'ús diari, ací, no podíem mirar cap a un altre costat.

Per això, a pesar de la interinitat de l'equip de Govern i de que ells no eren responsables, vam denunciar el fet a principi de l'estiu, ja que el tram comprés entre els solars de Felete i l'antiga serreria, estava ple d'obstacles i amb les voreres sense finalitzar. Un fet incomprensible, quant aquesta zona es molt transitada al ser pas obligat d'accés al Polisportiu i la piscina municipal.

Malauradament, a passat l'estiu, s'ha tancat la piscina municipal i tot segueix el mateix: ple d'obstacles.

No pot l'Ajuntament obligar al promotor a que finalitze el tram de vial? No pot tirar mà de la finança per finalitzar el que afecta a l'ús públic?

Contenidors: vaja desastre!

REDACCIÓ

Per cert que, com de sempre ens hem manifestat en contra de la recollida de fem per mig de contenidors en la via pública, volem mostrar com estaven els contenidors ubicats en el carrer de Ferran Alcina, el dia 9 d'Octubre, festa dels valencians i festa del nostre barri, a les 13 hores, i mentre en el Palau de la Vila, estava cel·lebrant-se el ple extraordinari del 9 d'Octubre. A més a més, si a banda d'aquest desgavell, en afegim un altre, com és el que s'han de netejar cada 20 dies, tenim la combinació perfecta per a una insalubritat total dins del poble.

TV3
300 dies
de censura informativa

Roberto Conejero
3.100 dies
sense justícia

VERÓNICA ALBUIXECH FERRERO
Mantenimiento informático
Técnico de sistemas microinformáticos y redes
605 133 145
v.albuixech@gmail.com

ELS OFEREIX ELS SEUS SERVEIS EN:
Ferreteria · Jardineria · Bricolage · Manyeria
Ebanisteria · Càmping Gas
Plaça Coronació, 1 i 2 - Tel. 96 291 42 79 - 46870 Ontinyent

BROTONS
MARTINEZ VALLS - TEL. 96 238 07 71
AVDA. TORREFIEL - TEL. 96 291 01 58
PADRE FULLANA - TEL. 96 291 00 51
CASIANO FITA - TEL. 96 291 01 86

motortec
David Cucart Ureña
Mecànica i electricitat del automòbil
Av. Almaig, 20
46870 ONTINYENT (Valencia)
Tel. 96 119 44 78 - Fax 96 238 85 77

Expo d'Alma Taure

REDACCIÓ

El dia 29 d'octubre, va tindre lloc la inauguració de l'exposició de Alma Taure Interbranc: impressions expressades.

Almudena, es una jove llicenciada en Belles Arts, que ha fet un treball plàstic impressionada per l'estat de les nostres serres.

La presentació va ser molt emotiva, ja que l'artista va fer una mena d'actuació, que en una combinació de dansa i llums, va anar introduint al públic assistent dins el contingut de l'exposició.

A continuació, va haver un vi d'honor.

La presentació del llibre dels malnoms fou com sempre: un èxit absolut

REDACCIÓ

Com de tots és sabut, tots els any, dins les activitats que la nostra Associació es marca, està l'edició d'un llibre; una activitat que afortunadament hem dut a terme al llarg de dotze anys d'una forma ininterrompuda. El dia 5 de novembre, va tindre lloc la presentació del llibre d'aquest any que es titula: El gran llibre dels malnoms, del que és autor Josep Sanchis. Va ser un acte multitudinari, ja que es van ajuntar més de cent persones, i en el que van intervindre Pep Barberà com a presentador, i l'autor Josep Sanchis.

Després es va servir un vi d'honor, i l'autor va signar exemplars de la seua obra.

ontitel
BROADBAND INTERNET
INTERNET DONDE QUIERA QUE ESTÉS
CONTRATA TU ACCESO A INTERNET DESDE
15€
LLÁMANOS 96 291 16 78
O VISITA NUESTRA TIENDA EN AVD. LLOMBO 10
46870 ONTINYENT

optimil
Raquel Vela Silvestre
Óptico-Optometrista
Nº Colegiado: 13.077
Avda. Almaig, 13 bajo
46870 Ontinyent (Valencia)
Tel.: 96 291 06 07
ontinyent@optimil.es
www.optimil.es

FERCU
FINESTRES I CUINES
Plaça de la Coronació, 11 i 12, baix
Tel. 96 291 56 31 - ONTINYENT www.fercu.com

CONSTRUCCIONES J. INSA S.L.
Avda. Almaig, 3A Bajo - Telf. 96 291 53 09
46870 ONTINYENT (Valencia)

CAFETERÍA BARRANQUET
Camí Vell d'Estació, núm. 2
Tel. 625 47 77 50

ANGLE OBERT

Nou curs universitari

GASPAR CONEJERO MARTÍNEZ

El dimarts dia 7 de novembre, es va presentar el curs acadèmic de la Universitat de València. Un acte que es va celebrar en la sala Gomis de Caixa Ontinyent, i en el que l'alcalde Jorge Rodríguez li va fer la cessió de l'edifici i els terrenys que l'Ajuntament te al costat del Lluís Vives, al rector Esteban Morcillo, per que la Universitat de València construisca els nous aularis. Una noticia que és la millor que ha rebut Ontinyent en els últims anys, ja que la Universitat és la única que està apostant per Ontinyent. En l'acte van intervindre Rafael Soriano, Jorge Rodríguez i el rector Esteban Morcillo.

La "llisó magistral" va estar a càrrec del periodista i escriptor Fernando Delgado, i versava sobre: "La mala educació i la crisis". Va ser una exposició crua i descarnada de la realitat que vivim. I va començar la seua exposició dient que l'actualitat "está tan mal como para salir corriendo". Va criticar la corrupció generalitzada que patim, i com els polítics ataquen als jutges que els investiguen; va criticar la mala educació dels polítics en general; els atacs que esta patint l'escola pública per part de la classe política. Va criticar als directius de la banca, als jutges i fins i tot de l'església. Per finalitzar va tractar els problemes que afecten a la universitat i als alumnes, a la manca de vocació i al excés d'amor pels diners, i la poca implicació dels pares en l'educació dels seus fills, que bastant sovint la deixen en mans dels mestres.

Vull destacar un fet curiós, i es que, allí hi havia en lloc destacat, empresaris, banquers, polítics, mestres, i més enrere, alumnes, i gent en general; segurament ningú es va donar per al·ludit, ja que al final tots els destacats van anar a felicitar-lo. Curiós no?

El fracaso del Banco de Valencia

PABLO SALAZAR

Fue en la etapa de Eduardo Zaplana –que parece tan lejana pero está muy presente– cuando se acuñaron los términos de «la tierra de las oportunidades» para referirse a la Comunitat Valenciana como un lugar de negocio fácil y de enriquecimiento seguro, y posteriormente el de «el poder valenciano» para alardear de una supuesta influencia en Madrid que posteriormente se trasladaría a la región. Se iniciaba así una época dominada por la grandilocuencia, por el mensaje populista, el de somos los mejores, los números uno en crecimiento, en turismo, en grandes eventos, en campos de golf (la mayoría se quedaron en proyectos), en parques de atracciones, en ciudades de la luz, de las ciencias, de las lenguas... El discurso fue pasando de mano en mano y llegó al culmen cuando Francisco Camps dijo aquello de que seríamos los primeros en salir de la crisis... Hasta en eso íbamos a liderar, qué felicidad. Ahora lo cierto es que seguimos liderando, en número de parados o en deuda de la Generalitat, por no hablar del porcentaje de fracaso escolar o del incremento del número de casos de sífilis. Es verdad, sí, seguimos estando en cabeza.

Qué pena, podíamos haber construido un valencianismo distinto, pero preferimos gastar el tiempo en lo que mejor sabemos hacer, fuegos de artificio, luz y sonido espectacular durante unos minutos pero que al cabo de unos segundos se desvanece sin dejar huella. Sólo humo. Nos perseguía la maldición del 'meninfotisme', del me da todo igual, pero quisimos superar nuestro histórico handicap a golpe de talonario, o, mejor dicho, de crédito, cuando no teníamos posibilidad de devolverlo. Una vez más, el fútbol ejemplifica lo ocurrido: mientras el Valencia CF trabajó modestamente, se equiparó y hasta superó al Madrid y al Barça; cuando intentó competir en los despachos, en los presupuestos y en proyectos megalomaníacos, se arruinó.

Lo del enemigo exterior ya no nos vale. El peligro catalán se desvanece. Ni a Mas, ni a Eliseu, ni a Carod-Rovira les podemos echar las culpas del Banco de Valencia, de la CAM, de Bancaja, ni tampoco las de Gürtel, Brugal o la depuradora de Pinedo. Deberíamos hacérnoslo mirar, deberíamos tener la suficiente capacidad de autocrítica para poder empezar de cero y no volver a cometer en un futuro los mismos errores. El fracaso del Banco de Valencia es, desde luego, el de sus gestores y el de los políticos que los nombraron, un fracaso perpetrado en los últimos veinte años. Pero lo es también de la sociedad valenciana, de una sociedad civil desestructurada y de una burguesía valenciana que ahora llora lo que no supo defender.

***Las Provincias*, 23 de novembre de 2011**

mármoles
BELDA S.L.
MÁRMOLES, GRANITOS, COCINAS Y LÁPIDAS
C/ Dels Caus, 13 (Pol. Ind. l'Altet)
Apdo. Correos, 655
Tlf.: 96 236 11 17
Fax 96 236 11 21
46870 Ontinyent (Valencia)

Alimentació
FUSET
San Antonio, 3 - Tel. 96 238 02 76 - Ontinyent

RESTAURANTE "EL LLOMBO"
ALMUERZOS POPULARES Y TAPAS VARIADAS
MANUEL GUEROLA CANTERO
GERENTE
AV. EL LLOMBO Nº 2
961 910 318
615 264 771
jimguerola@yahoo.es
http://www.restauralius.com

El Llombo, fiable entre els que més

Redacció

A les 20 hores i 1 minut del dia 20 de novembre de 2011, el Llombo va penjar en el blog de l'Associació les previsions electorals. (Ho podeu comprovar ací baix.) A eixes hores, totes les cadenes de televisió i emissores de ràdio començaven a oferir les seues enquestes a peu d'urna. Doncs bé, el Llombo va ser, sense cap mena de dubte, el que més es va aproximar als resultats finals. Ací els oferim una comparativa entre les previsions avançades pel Llombo i el que ha segut.

Partido Popular (PP): 185 diputats (finalment són 186) +1

Partido Socialista Obrero Español (PSOE): 115 diputats (finalment són 110) -5

Convergència i Unió (CiU): 13 diputats (finalment són 16) +3

Izquierda Unida (IU): 11 diputats (finalment són 11) =0.

(Per la circumscripció de Saragossa anava junt a la Chunta Aragonesista, i a aquesta formació se li'n dona 1, pel que cal considerar a efectes estadístics que finalment són 10) -1

Partido Nacionalista Basc (PNB): 5 diputats (finalment són 5) =0

Amaiur: 4 diputats (finalment són 7) +3

Esquerra Republicana de Catalunya (ERC): 3 diputats (finalment són 3) =0

Bloque Nacionalista Galego (BNG): 3 diputats (finalment són 2) -1

Unión Progreso y Democracia (UPyD): 3 diputats (finalment són 5) +2

Equo: 2 diputats (finalment és 0, encara que a València, aquesta formació anava juntament amb Compromís, que és qui computa el diputat que va eixir) -2

Coalición Canaria (CC): 2 diputats (finalment són 2) =0

Compromís: 1 diputat (finalment és 1) =0

Chunta Aragonesista: 1 diputat (juntament amb Esquerra Unida, finalment és 1) =0

Foro por Asturias: 1 diputat (finalment és 1) =0

Nafarroa Bai: 1 diputat (en aquestes eleccions es presentava amb el nom de Geroa Bai. Finalment és 1) =0

Merceria
anika's
Ana Francés Pérez
Avda. Almaig, 3-Bajo · Tel.: 691 062 402 · 46870 · Ontinyent · Valencia

quiosc el llombo
Avda. del Llombo,16 Tel. 655 233 227 46870 Ontinyent

El Nou Cisne
· RESTAURANTE · BAR ·
MENÚ DEL DIA
COMIDA PARA LLEVAR
ALMUERZOS POPULARES
TAPAS VARIADAS
CELEBRE SUS EVENTOS CON NOSOTROS
NOS AVALAN AÑOS DE EXPERIENCIA
ABIERTO TODOS LOS DIAS
Avd. Almaig, 31 B
Tel. 634 41 90 78 - 697 49 26 85
46870 ONTINYENT
(VALENCIA)

micoferrandiz
construcciones y canalizaciones
pol. ind. l'altet · carrer casa d'osca, n.9
apdo. de correos, 477 · 46870 · ontinyent · valencia
tel.: 96 236 11 20 · fax: 96 236 11 23
e-mail: cons_mico@terra.es

Robert Sais Micó

Gaspar Conejero Martínez

El dia 9 d'Octubre, festa dels valencians, l'Ajuntament, en el Ple extraordinari, homenatjava al nostre veí Roberto Sais Micó, junt a altres persones i entitats de la ciutat, en reconeixement a la seua trajectòria al llarg de molts anys de dedicació en diversos col·lectius de la localitat.

Descobrir a un personatge que viu al nostre barri tota la vida, no és gens difícil. Si preguntem a uns per ell diran: "Sí, viu dalt del bar Tauro". Altres ens aclariran: "Estava de director en l'oficina de la Caixa del barri". Altres comentaran que... "es el marit de Lolita". En fi, que per diferents motius, el coneix "tot *lo* món". Però Roberto Sais Micó és més que tot això.

Nascut al si d'una família de llauradors que vivien en "Gorrita" al Pou l'Olleta, es el més xicotet de sis germans; ell naix al barri de la Vila on viu un familiar, ja que era normal que les dones del camp pariren en casa d'un familiar del poble per a ser millor ateses. De "Gorrita", es traslladen a viure a la finca Sant Joan, i pocs anys després, els seus pares se'n venen a viure a la ciutat, al Camí dels Carros. Comparteix jocs de carrer amb els xiquets de la Cantereria, en els difícils anys de la postguerra, i es fa "monesillo" de Sant Carles. Poc desprès, tornen a canviar d'habitatge, anant a viure a l'Avinguda del Comte de Torrefiel, a les Cases Barates, recent inaugurades. Estudia al Centro Parroquial de Santa María; es fa "monesillo" de Santa María i de l'Ermiteta en el barri de Sant Antoni. Són els anys del "Nacional Catolicismo", un temps en que totes les activitat que es desenvolupen en Ontinyent, giren al voltant de la Falange i els moviments parroquials.

Segueix els seus estudis com a becari en el col·legi de La Concepción. I a l'hora de incorporar-se al món del treball, ho fa com a escrivent, passat per diverses empreses del sector tèxtil sempre d'administratiu.

Home de fortes conviccions religioses, Roberto no es va deslligar mai dels moviments parroquials, formant part del grups d'Acció Catòlica. Uns moviments actius que, baix la direcció del Plebà Francisco Martínez, primer; i després, per Juan Comes i Julio Roig, organitzen activitats tan parroquials com culturals: xerrades, teatre, jocs i activitats diverses, etc., uns moviment del que ell es un puntal important, ja que va arribar a ser el seu president.

Dins del moviment d' Acció Catòlica existia una secció que es deia la "vocalía de ausentes", que es dedicava a mantenir correspondència amb tots aquells joves que, per diferents causes, estaven fora d'Ontinyent, com per exemple, fent el servei militar.

Home inquiet, Roberto es un dels encarregat d'organitzar cursets "pre militars", per a tots aquells joves que van a fer el servei militar, on s'organitzen xerrades en caminades a proporcionar-los més coneixements en tots els sentits. Cursets en els que, segons escriu Antonio Lacueva, en la seua publicació *Crónica sentimental de Ontinyent. Historia de un pueblo,* li van reportar a Roberto una reprimenda per part de l'alcalde

Robert Sais Micó, entre els guardonats el 9 d'Octubre

Anselmo Serna, que va fer que el portaren al seu despatx, per insinuar-li a un dels conferenciant que procurara que els cursets no fórem "massa polítics". I entre amenaces d'empresonar-lo i crits, van poder escoltar de fora:

–¡Porque gracias a la Falange, para usted denostada, Vd. está aquí y vive feliz!

Passen els anys i Roberto contrau matrimoni amb Lolita Torró, un matrimoni que es veu recompensat amb quatre fills. I de nou canvia de lloc de treball i entra a treballar a la Caixa d'Estalvis d'Ontinyent.

En l'any 1970, sent plebà Blas Asensio, el vicari Vicent Cardona, junt a un grup de joves va fundar en Ontinyent el *Grupo Scout Mafeking;* un grup en el que entren els fills de Roberto, i clar, al poc temps, ell també està col·laborant amb el grup. En un primer moment els *Scouts* ocupen dependències dels Centro Parroquial, fins que passen a instal·lar-se en el locals de l'Ermiteta. Roberto està tan implicat en el grup *scout*, que va ser nomenat Cap de Grup, un càrrec que va desenvolupar al llarg de deu anys. Són deu anys intensos de convivència amb els joves, i contribució a la seua formació en tots els aspectes, de la que poden donar testimoni, un bon grapat –centenars– de *scouts*. Ha segut catequista i monitor de grups de confirmació. També ha format part de l'Associació de Donants de Sang San Vicente de Paul, fins arribar als 65 anys en que ja no es pot donar sang; unes donacions que l'han fet mereixedor de diversos reconeixements.

Home que no sap dir que no a res, Roberto va poder demostrar la seua oratòria, quan va ser pregoner de les festes del barri de Sant Rafael i de les del barri de Sant Antoni.

Però sense dubte, una de les coses que més protagonisme

Robert Sais rep de mans de l'alcalde Jorge Rodríguez la distinció com a ontinyentí exemplar

li va fer adquirir –sense voler-ho– a nivell local, va ser quan va recuperar la font de Gomis (font dels Violins), que una corporació municipal va tirar a un abocador incontrolat, i que ell va recuperar i va ubicar en la seua caseta, amb la condició de que, quant un altre ajuntament més sensible tinguera un lloc per ella, ell no posaria cap inconvenient en tornar-la. Com afortunadament així ha succeït i ha segut posada en el carrer del Delme; un detall pel que li devem estar agraïts.

En l'any 1991, any de la fundació de l'Associació de Veïns el Llombo, Roberto entra a formar part de la junta directiva; ocupa diversos càrrecs, fins que "li toca" assumir la presidència que ho fa durant els anys 96 i 97. Ha col·laborat en l'organització de les festes del barri. Durant uns anys ens va delectar en la seua secció de la nostra revista el Llombo "Un full al vent". Uns articles que van donar peu a l'edició del primer llibre que va publicar la nostra Associació en l'any 2000: *Escrit al vent*.

Estic segur que entre tantes activitats com ha desenvolupat el nostre personatge de hui al llarg de la seua vida, me'n puc haver deixat alguna oblidada, cosa que en sabria greu, però... què tenim fer...

Roberto Sais Micó, a pesar de que ell diu que és major, segueix treballant pel seu poble en tot allò en que es requerit i pot. I des de l'Associació de Veïns el Llombo, estem molt agraïts de poder contar amb la seua valuosa col·laboració.

I com no, se'n alegrem amb ell i la seua família, pel reconeixement que li han fet, per que estem convençuts que s'ho mereixia des de feia molt de temps. Vull finalitzar aquest breu repàs per la vida de Robert, amb la dedicatòria del seu llibre –ell diu llibret– publicat a l'any 2000, i que diu:

A la memòria dels meus pares,
que confiaven en mi.
A totes les persones
–que en són un fum– que,
inclús sense adonar-se'n,
m'han anat educant al llarg
de seixanta-sis anys.

L'enhorabona Robert, i moltes gràcies per tot el que has fet i has ajudat a fer. I pel que encara has de fer.

COMPRO
ORO
"EL MERCAT"
Avda. Almaig · 46870 · Ontinyent · Valencia
(Junto al Centro de Salud "El Barranquet") · 665 512 800

Ontinyent
Xarcutería
El Bon Pernil
Plaza Coronación, 13
46870 ONTINYENT

TALLERES
VIASA S.L.
Rafael Juan Vidal, 16
Teléfono 96 238 53 75
ONTINYENT

GIRONÉS
TALLER DEL AUTOMOVIL
José Iranzo, 42 · Tel. 96 291 03 56 · ONTINYENT

AXA
SEGUROS
AGENCIA EN ONTINYENT
Salvador Gramage García
Avd. Conde Torrefiel, 10-bajo
Tel. 96 238 03 15
Fax. 96 291 38 78
46870 ONTINYENT

Alimentar-se ara i hui

SARA SIERRA

Existeixen conceptes que, en un primer moment, resulten evidents i simples però que si ens parem a reflexionar sobre ells advertim la complexitat i l'entramat que aquests comporten. Així doncs, ens preguntem, què significa alimentar-se? Es cert, que les dos grans àrees que han alimentat a les persones han sigut els cereals i la carn, però l'esser humà pot menjar de tot. Ens adaptem a qualsevol medi. L'esser humà busca suport en tot. Així doncs, alimentar-se és un procés que consisteix en la ingesta d'aliments, aquesta dependrà de cada cultura per a que es done d'una determinada manera o altra. Per no sols mengem, per exemple, un animal per les seues proteïnes, també pel tema espiritual o cerimonial o tradicional, per tant, alimentar-se es a més nodrir-se de forma inconscient.

Sembla ser que quan més *evolucionada* està un societat més regulats té el seus aliments. Els aliments cobreixen completament la cultura. Així doncs, el fonament de l'alimentació, que no de la nutrició, es l'imaginari. Per tant, l'imaginari regeix les prohibicions, els símbols i les apreciacions que governen l'alimentació. Per exemple, es diu que l'oroneta no es menja en la cultura cristiana perquè es considera que aquest au li va llevar la corona d'espines a Crist. O, per ficar altre exemple, en la cultura caníbal els humans són ells, els mateixos caníbals, per contra, els altres, als que es mengen, no ho son, no son humans al seu parer. A més, no es mengen tot, sols una part. Amb açò volem dir que als esser humans ens travessa, com hem dit, l'imaginari simbòlic, des de l'experiència personal, com un tipus d'encaixament dins d'un ecosistema, en el qual es produeixen les relacions quotidianes i es construeix, per tant, el sentit comú, generat i transmès a través de la memòria social. Per tant, sols mengem el que hem construït socialment com aliment. Podem pensar en la cultura de lo brut, lo pulcre, de lo cuit, de lo cru, com açò es part de l'imaginari i del simbòlic. Conseqüentment es pot dir que la alimentació posseeix tres dimensions: la vital, la hedònica i la simbòlica.

La vital perquè es un instint de vida. Es requereix de gran varietat d'aliments. Es considera que la fam, junt amb el sexe, ens fa recordar la nostra animalitat, es per això que regula la cultura.

La dimensió hedònica. Es per el plaer de menjar, des de l'alletament. Per exemple, podem pensar en els hospitals, on sovint es tira molt de menjar perquè es cuida el nutrient y no l'aliment, es a dir, el sabor i el gust queden més be aparcats. En aquesta dimensió s'aprèn a la delectació i la convalidat, s'aprèn a compartir, a comportar-se. Per exemple, el convidat es el primer que menga, també s'interioritza la jerarquia, es a dir, es serveix el pare o el major abans que la resta, o el concepte 'cullerada i pas endarrere' quan s'ha de compartir d'un mateix plat. Es considera que quan més alt es l'estatus més important es aquesta dimensió hedònica, se suposa que més sensibilitat gustativa es té.

La dimensió simbòlica fa que la taula siga el centre de cada cultura. Es pot dir que al llarg de la historia la dona ha tingut (i segueix tenint) la clau de les cultures a partir del menjar. A més existeix un extensa gramàtica alimentaria, podem pensar, com ja per exemple des de la infància se'ns demana que "mengem com Deu mana". Se'ns marca un catàleg de conductes, unes regles que anem integrant i fem nostres, les integrem sobre tot a partir d'un mimetisme, un vocabulari.

Per tant, d'alguna forma, la taula es un escenari, la comensalitat es el Theatrum Mundi, existeix un nucli civilitzador, escenari entre actors, en les nostres vides. Per als essers humans alimentar-se es un joc entre varies coordenades com hem vist, ahí està la complexitat que en ocasions poden generar grans imprevistos, recordem que una dieta ha de ser social i nos sols nutritiva.

Per això, en el moment actual en el que es trobem de degradació ambiental però també degradació social li se dona tanta importància a la *eco-gastronomia* i a la *agro-ecologia*. Actualment aquests dos conceptes son factors de sostenibilitat, que busquen que una alimentació siga: bona, neta, sense pesticides, sense additius, sense fertilitzants i justa; es un principi d'equitat entre el consum i l'entorn. Porta una ideologia més enllà de la declaració de principis. Els principis bàsics de l'*ecogastronomia* i l'*agroecología* son: la matèria prima, cultivada i produïda de forma sostenible; la biodiversitat i la tradició deuen salvaguardar-se.

Per tant, aquestes practiques son una alternativa al sistema agrari actual, que ha passat per moltes transformacions i manipulacions, es més, el mercat agroalimentari s'ha tornat un mercat global, que busca sostenibilitat. Però ni tant sols els mercats de productes ecològics aconsegueixen aquesta distribució sostenible. Aquesta situació sobre l'alimentació està donant lloc a multitud d'investigacions, que es centren en la recerca d'explicacions, causes, efectes que caracteritzen part de la crisi de la societat actual. Es pretenen pal·liar els efectes d'aquesta degradació alimentària o be encontrar solucions. Per a trobar solucions es necessari la prèvia elaboració de diagnòstics que analitzen distintes situacions, buscant causes i esbrinant conseqüències, coneixent la dimensió d'aquests problemes, en definitiva, la dimensió d'allò que ens posem a la boca.

Recordant a Sanchis Guarner

Manuel Sanchis Guarner (València, 9 de setembre de 1911-València, 16 de desembre de 1981) fou un filòleg, historiador i escriptor valencià.

Era nebot del canonge i historiador Josep Sanchis Sivera. Fou doctor en Filosofia i Lletres i llicenciat en Dret. Durant la seua època d'estudiant fou membre d'Acció Cultural Valenciana. Treballà al Centro de Estudios Históricos amb els prestigiosos filòlegs espanyols Ramón Menéndez Pidal i Tomás Navarro Tomás. Abans d'acabar la carrera s'incorporà a l'equip d'enquestadors de l'*Atlas Lingüístico de la Península Ibérica* i recorregué els Països Catalans per fer enquestes per a la part catalana d'aquest atles.

Sanchis Guarner va ser un dels participants en l'elaboració de les Normes de Castelló. Defensava que el valencià és una modalitat dialectal d'una llengua comuna compartida amb diferents variants a Catalunya i Balears, però mai subordinada o inferior a elles. Idees que va exposar al llibre La llengua dels valencians, argumentant que ningú en el passat havia discutit la unitat de la llengua al País Valencià.

Va participar en la Guerra Civil defensant la legalitat republicana. Per això va ser represaliat durant el franquisme, passant pel camp de concentració de presoners polítics de Salamanca fins a complir la seua condemna en un penal de Madrid (1939-1943). Estigué bandejat a Mallorca entre 1943 i 1959 (període en el qual es produeix la seua col·laboració amb Francesc de Borja Moll en l'elaboració del DCVB i en la revista literària *Raixa* (1953)) i en el qual va descobrir i estudiar el valencià que es parla a la comarca murciana d'El Carxe.

El 1959 va tornar a València com a professor de francès en l'Institut San Vicente Ferrer fins que el 1960 va ser nomenat professor no numerari en la Universitat de València. En els primers anys seixanta va ingressar en l'Institut d'Estudis Catalans i va ser expulsat de la societat cultural Lo Rat Penat per la seua defensa de la unitat de la llengua. El 1966 va ingressar en la Real Acadèmia de la Història.

Manuel Sanchis Guarner treballant en les cèdules de la calaixera del Diccionari català-valencià-balear

Després de la mort de Franco fundà l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana. El 1978 pateix un atemptat amb bomba per part de sectors de la ultradreta després d'una manifestació conjunta d'AP, GAV, Fuerza Nueva... L'any següent rebé un paquet bomba camuflat dins de torrons, el qual no obrí gràcies als seus coneixements adquirits com a militar. També va rebre múltiples amenaces, tant per correu com en forma de pintades amenaçadores a la porta de sa casa. El jutge no condemnà ningú per cap d'aquestos fets, la qual cosa anà apagant la seua salut fins que pel desembre de 1981 s'aturà per sempre el batec del seu cor. La seua mort causà un profund impacte dins del panorama valencià. Aquells que en vida volgueren assassinar el mestre, tampoc s'acontentaren després de mort puix en el cementeri del cap i casal aparegueren pintades infamants. El seu llegat, però, continua ben viu en el panorama valencianista.

És autor d'una vasta obra que comprèn estudis de lingüística, literatura, història, etnografia i cultura popular, centrats en el País Valencià, però també en la resta de l'antiga Corona d'Aragó i la Península Ibèrica. Fou també un dels principals col·laboradors a l'elaboració de l'Atlas Lingüístico de la Península Ibérica (ALPI). D'entre les seues obres caldria destacar *La llengua dels valencians*, publicat el 1933 i amb múltiples reedicions; la *Gramàtica valenciana* (1950), *Els pobles valencians parlen els uns dels altres*, "La Ciutat de València" (1979) o l'*Aproximació a la història de la llengua catalana* (1980). Va col·laborar en obres cabdals, com ara en el *Diccionari català-valencià-balear* o la *Història del País Valencià*. L'any 1974 va ser guardonat amb el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes. De la seva extensa i valuosa obra destaquen, per temes:

Contribucions a la història del PV: *Història del País Valencià* (1965), que parla de la prehistòria i la història antiga i de l'època musulmana (part de la qual s'ocupà)

La ciutat de València (1971), monografia sobre València.

Gramàtiques: *Gramàtica valenciana* (1950). L'aplicació de la doctrina gramatical de l'Institut al valencià es deu a Sanchis Guarner. Obres d'onomàstica i dialectologia: Contribució a la fixació ortogràfica dels noms de municipis de València amb la *Contribució al nomenclàtor geogràfic del País Valencià* (1966) i *De toponímia arábigo-valentina* (1951).

A més d'altres obres que són referència al País Valencià.

Extret de la Viquipèdia

El nom d'Ontinyent

Al llarg dels anys, el Pont Vell ha vist com el poble se'l coneixia per diferents denominacions

MANUEL SANCHIS GUARNER

Ja sé que moltes vegades els ontinyentins haveu llegit escrits d'erudits no lingüistes, que relacionen el nom de la vostra ciutat amb la paraula 'font'. Fins i tot, he vist que tal etimologia popular ha transcendit a l'Heràldica i que hi ha algun escut d'Ontinyent en què figura un brollador. La raó de tal creença és que sí que són derivats del mot 'font' molts noms de lloc castellans (usats també com a cognoms i no sempre escrits amb *h-* inicial) com 'Hontanar', 'Honrubia', 'Hombuena', etc., puix que el castellà (com el gascó) ha perdut la *f-* llatina inicial, excepte davant el diftong *ue*, per bé que en record de la seua antiga pronunciació aspirada (conservada encara parcialment en andalús) sol escriure *h-* (i així 'hambre', 'higuera', 'humo', etc.) En canvi, el català, l'aragonés i el mossàrab conserven tal *f-* inicial (i nosaltres diem 'fam', 'figuera', 'fum').

És obvi que Ontinyent és germà dels múltiples noms de lloc valencians acabats en *-ent* (com Agullent, Bocairent, Moixent, Parcent, Picassent, Carcaixent, Crevillent, Llutxent, etc.) Consta que la *-t* final de tal sufix toponímic *-ent* és moderna i analògica, desenrotllada per influència de la desinència dels participis de present (com 'plovent', 'venent', 'rient') i alguns de tals topònims valencians antics no la duen (com Bairén, Marinyén, Cairén, Lullén, Perputxén); cal dir també que en diverses comarques valencianes no es pronuncia mai la *-t* de l'aplec *-nt* final de paraula (en mots com 'gent', 'font', 'munt', etc.).

Resulta, doncs, que la forma genuïna del topònim és *Ontinyén*, la qual, per altra banda, predomina absolutament en els documents antics. Com ocorre sovint, aquest topònim, en té un altre de germà, *Ontiñena*, vila aragonesa de la província d'Osca. Tal dualitat de formes Ontinyén / Ontiñena, és relativament freqüent: Grañén / Granyena, Odén / Odena, Baén / Baena, Gallén / Galiena, Marcén / Marchena, Llutxent / Llucena, etc.

Segons Menéndez Pidal, tal sufix toponímic *-én*, *-ena*, seria d'origen ibèric i s'hauria aplicat també a noms llatins de persona. Igual succeí en la Gàl·lia, on el sufix cèltic -*accu* s'empra molt sovint per a formar derivats d'antropò-

LOCAL SOCIAL DEL LLOMBO

Està obert:
Matins: de 10:00 a 13:00 hores
Vesprades: de 16:00 a 20:00 hores
Dissabtes i diumenges, **tancat**

L'Associació en internet: http://avllombo.blogspot.com

nims llatins (com Conillac, Trevillac, Peiriac, Tassac, Cognac, etc.). El sufix toponímic *-én -ena* apareix amb profusió en la toponímia valenciana, lleidatana i aragonesa, és a dir, en les terres que foren ibèriques, però escasseja molt en la toponímia de la Catalunya oriental, la qual té un altre substrat pre-romà. I comenta Menéndez Pidal: *"La abundancia de topónimos en* -en *relaciona la comarca de Valencia con la de Zaragoza-Lérida, más que con la del convento Tarraconense. Esta relación, manifestada en esas formaciones lingüísticas de tiempos romanos, era tan profunda y arraigada que continua igual en la Edad Media, dando por resultado el que Valencia hable el aragonés de Zaragoza y el catalán occidental de Lérida, y no el catalán oriental, el de Tarragona-Barcelona".*

Però tal ascendència ibèrica del sufix toponímic *-én* no solen admetre-la els tractadistes, els quals prefereixen considerar-lo com una deformació del sufix toponímic *-anu*. Tant a Hispània com a la Gàl·lia i a Itàlia, les formacions que més abunden en la toponímia són les derivades del nom llatí o pre-romà del propietari mitjançant el sufix *-anu*, *-ana*. Així, l'explotació agrícola d'un propietari romà de nom Aculius, era adés un *'fundus aculianus'* i adés una *'villa aculiana'*, i per això trobem en Hispània 'Agullana' (Girona), en la Gàl·lia 'Aguillan' (Drôme) i en Itàlia 'Agugliana' (Vicenza) i 'Agugliano' (Ancona).

Durant l'època musulmana, aqueix sufix toponímic *-anu* es convertí en *-én* a València, Tortosa, Lleida i Saragossa (i també en certs sectors de la Manxa i Andalusia). Tal evolució s'explica per la caiguda de la *-o* final de la tendència a l'apòcope tan generalitzada en els romanismes de l'àrab (així el llatí 'Lucentum' tornà l'arab 'Leqant' i ara 'Alacant'), i també per l'acció de la imela, fenomen de la metafonia de la pronunciació àrab que produeix el tancament de la vocal tònica en determinades circumstàncies (hem dit que el llatí 'pagus' esdevingué el mossarabisme 'Pego'); l'addició de la *-t* final ja hem vist que és un fenòmen analògic modern. Tot això explica que als topònims derivats d'Aculius abans esmentats, calga afegir el valencià 'Agullent'.

De fet, mentre en la toponímia valenciana abunden els noms de llocs derivats amb el sufix *-ent*, segons dèiem, són ben pocs els topònims valencians que presenten el sufix *-à*, *-ana*, que és resultat regular en català del sufix *-anu* llatí. A penes se'n poden citar una mitja dotzena: Polinyà, Borriana, Saranyana, Meliana, Sollana, Gaianes…

El nom d'Ontinyent deriva, doncs, probablement d'un antropònim romà o pre-romà seguit del sufix toponímic *-anu* alterat per la imela aràbiga. Però quin era aqueix nom de persona llatí o ibèric? Evidentment, era el mateix que el de l'aragonés 'Ontiñena' abans esmentat, i que el de l'italià 'Ontignano' (Toscana), però ens és encara un antropònim desconegut. Ni Pieri, que ha estudiat el susdit nom italià, ni Menéndez Pidal, que ha tractat dels hispànics, han sabut trobar-ne una explicació satisfactòria. Cal rebutjar les formes documentades 'Fontinius' per la no justificable caiguda de la *-f* inicial, i 'Antinius' per la no explicable alteració en *-o* de la *-a* inicial. Però per bé que no s'haja arribat encara a aclarir totalment el nom del seu propietari, pot admetre's que l'etimologia d'Ontinyent acredita que el seu origen fou una colònia agrària romana. [Que ben bé podria estar ubicada ací en l'antic regadiu del Llombo –afegim nosaltres].

Publicat al Programa de Festes de Moros i Cristians, any 1975

CASA BALONES
Avda. Almaig nº 1, nº 48 · 46870 Ontinyent
Tel.: 96 238 48 60 · 96 238 74 86 · 651 887 406
frutalm@hotmail.com

FERRI MOLLA
CORREDURIA DE SEGUROS
Antonio Ferri Mollá
DIPLOMADO EN SEGUROS
C/. Músico Casanova, 5
46870 ONTINYENT (Vcia)
Tel.: 96 238 20 98
Fax: 96 291 56 42
E-mail: toni@segurosferri.com

Tel. 96 119 42 20
Accessoris, complements i tot tipus de Bicicletes
ca fidel bicicletes
cafidel@hotmail.com
C/. Jaume I El Conqueridor, 3 Baix
46870 ONTINYENT (Valencia)

FOTO VIDEO 9
Digital Photography
Foto Video 9, Avenida Almaig nº1 Bajo. 46870 Ontinyent. Valencia. Telefono y Fax: 962386381
Photointeriorismo Avenida Almaig nº1 Bajo e-mail: fotovideo9@fotovideo9.com

TOLDOS
EMILIO GARCÍA DOMÉNECH
Toldos terraza e industrial · Tapicería hogar y automóvil
CARPAS DE ALQUILER · LONAS CUBRE PISCINAS
C/ Guerau de Montmajor, 17 · Tel. 646 969 072

Peluquero - Pedro Parra
Módel
Señoras - Caballeros
C/ Padre Fernando Alcina,15 bajo - Tel. 96 238 61 24 - ONTINYENT

La normalització dels signes d'identitat d'Ontinyent

Ha transcorregut el darrer quart del segle XX per tal que Ontinyent haja pogut recuperar, a poc a poc, els seus signes tradicionals d'identitat: bàsicament el nom, la bandera i l'escut que representen la nostra ciutat i que ara ja tenen un estatus de reconeixement o, almenys, de normalitat.

DAVID MIRA GRAMAGE

Ontinyent, Vila Reial des de temps de Jaume I, ara Ciutat. Una vila i ciutat que sempre ha tingut els seus signes d'identitat, els seus símbols ben determinats i reconeguts, començant per la seua llengua i consegüent expressió cultural.

El nom d'Ontinyent

El nostre topònim, el (bon) nom d'Ontinyent no s'ha arribat a perdre mai en el llenguatge popular –com no s'ha perdut mai l'ús de l'idioma propi– però, és a partir del segle XVIII quan comença a castellanitzar-se per primera volta, trobant una inicial referència escrita de la forma acastellanada *Onteniente* en les noves Ordenances del Gremi de Teixidors, atorgades des de Madrid pel rei Felipe V de Borbón en juliol de 1743.

Referències com aquestes i les següents les podeu trobar en l'estudi que el Cronista Oficial de la Ciutat, Alfredo Bernabeu Galbis, va anar fent sobre el nom de la nostra població. Però les referències etimològiques del topònim 'Ontinyent' vénen de molts segles abans, com han estudiat i determinat científicament molts il·lustres filòlegs com Menéndez Pidal, Sanchis Guarner, Giner Marcos, Joan Coromines, Antoni M. Alcover o Francesc de Borja Moll, tesis refermades també per divulgadors locals i comarcals, com Antonio Llora Tortosa o l'esmentat Alfredo Bernabeu Galbis, en els primers moments, entre altres.

Des del segle XIII, el topònim *Ontinyent* el prenen els nous pobladors de la mateixa forma que l'escolten als habitants musulmans: *Untinyân* sona com *Ontinyent*, perquè en àrab no hi ha les lletres per a representar les nostres *o* ni la *e*. Així, ja des del *Llibre dels Feyts*, anomenat també *Crònica Reial* o *Crònica de Jaume I*, i des del *Llibre del Repartiment*, així com la *Crònica* de Bernat Desclot –llibre cabdal en la historiografia medieval– apareix el nostre topònim quasi sempre emb les formes *Ontinyent* i *Ontinyen*, de la mateixa manera que a la majoria dels pergamins conservats al nostre Arxiu Històric Municipal, amb algunes variants ocasionals (o abreviacions) i sempre molt semblants. I així, fins el segle XVII, encara reflectit en textos del folklore d'aquella època (d'exemple notable: el *Cant dels Angelets*, datat en 1662). També apareix sempre *Ontinyent* en documents públics d'aquell segle, com la *'Crida dels capítols conferents per l'administració i exacció del dret general del vi'*, de l'any 1626, en què Ontinyent –sempre escrit així– era un dels tretze caps de partit per a administrar aquella contribució en el territori valencià.

El procés desnormalitzador

De tota manera, ja des dels segles XVI i XVII havia començat també una lenta però progressiva castellanització, que va anar afectant formes (preses de la influència d'administracions del veí Regne de Castella) registrades en alguns documents, com *Ontenient*, *Ontinente*, *Otinente*… I ja en el segle XVIII, després de la nefasta ordenació castellana derivada del *Decreto de Nueva Planta*, apareix repetidament *Ontinente*, tot i que encara hi ha llibres on els seus autors usen formes com *Ontiniént* (A.J.Cavanilles), *Ontenient* (fra Lluís Galiana), o bé *Ontinen* (Sarthou Carreres), durant tot el segle XVIII i fins ben entrat el segle XIX, quan l'any 1860 es féu necessària una *Real Orden* on es disposava textualment que *"se procurará que en capitales y poblaciones donde se conserva todavía el uso de algunos dialectos* (sic) *se reduzcan todos los nombres a la lengua castellana"*. I aleshores s'oficialitza ('adaptant' la pronunciació al castellà) definitivament –de malnom– *Onteniente*, cosa que no va impedir que seguiren apareixent documents i publicacions d'importants autors que usaven encara formes reminiscents com *Ontiñente* (Escolano), *Ontiniente* (Fco. Diago), etcètera.

I la despersonalització va seguir, així, durant eixe lapse del segle XX que ens va dur –a més del franquisme també perseguidor– historietes obscures d'origens del nom, 'boniques' però fantasioses –i basades en una mena d''ignorància il·lustrada'– com el famós *Fontinient*, o *'Fontestenes'* (!) i etcètera. O pitjor encara: es van arribar a usar a voltes les formes *Honteniente*, *Hontanente* o, més rares encara, com les que no fa molt arribà a anunciar un restaurant [xinés] que obria a la ciutat: *Otillent*; o el 'topònim' més al·lucinant que ha pogut observar gent d'Ontinyent, visitant els museus italians dels Ufizzi de Florència on, en una mostra cartogràfica, van trobar, en un mapa del segle XIX, el nom corresponent a la nostra ciutat, indicada com… *Huentiniento*.

La recuperació oficial

Durant els anys aquells de la dècada prodigiosa dels '70, una certa inquietud cultural unida a una maduresa aparent d'aquelles rebel·lies fonamentades en els '60, van anar retornant la consciència per recuperar el bon nom perdut, i es va arribar a la qüestió d'intentar restaurar oficialment el topònim històric d'Ontinyent. A les darreries de 1973, ja consta una primera campanya seriosa de recollida de firmes recolzant la restitució del nom de la ciutat; la campanya –presentada amb el títol de '*Onteniente: un poble sense nom'*– la van encapçalar la secció cultural del Centre Excursionista Fontinient [sí, així es deia encara…] i el Club Jove, aleshores fent activitat des de la parròquia de Sant Rafel. Després, entre 1974 i 1975, es va emetre setmanalment el primer programa radiofònic que es feia ací en valencià: '*Pensant i fent'*, que eixia per les ones de *Radio Onteniente* (l'empresa encara es diu així) [i, per cert, que no podíem ni entrar a l'emissora, i el programa ens l'havíem de gravar i després durlo –ja passada la censura per l'Ajuntament– i s'emetia… pagant, com a temps de publicitat; i tot s'ha de dir, CaixaOntinyent ens ho subvencionava: gràcies!], i des d'aquest programa de ràdio també es va començar a reivindicar el nom del topònim normalitzat d'Ontinyent…i altres coses.

I així, es va arribar, en novembre de 1980, a un acord del Ple de l'Ajuntament d'Ontinyent (per unanimitat), que fou refrendat per un decret del Consell de la Generalitat Valenciana de febrer de 1982 i, després, pel Consejo de Ministros del Estado Español, en abril del mateix 1982, per les quals decisions oficials es restituïa com a propi, oficial, legal i únic nom de la ciutat, el d'Ontinyent.

Prèviament a tots eixos dictamens, l'Ajuntament d'Ontinyent

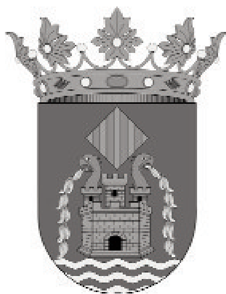
va encarregar un informe al Cronista Oficial de la Ciutat, Alfredo Bernabeu Galbis, que va elaborar el detallat estudi acompanyat de la corresponent documentació històrica i lingüística que corroborava l'origen i trajectòria del nostre topònim.

En 1982, el Cercle Cultural 'Lluís Galiana' d'Ontinyent ja va publicar eixe estudi com a quadern monogràfic de divulgació. I en desembre de 1994, el Servei de Publicacions de l'Ajuntament d'Ontinyent va reeditar l'estudi de Bernabeu, on s'afegia més documentació sobre la bandera, l'escut i els títols nobiliaris d'Ontinyent.

…i la bandera, i l'escut…

Ja sabeu: la senyera de les quatre barres i l'escut del castell amb tres torres i dos brolladors d'aigua. I tot amb les quatres barres coronades, com a Vila Reial que fou Ontinyent.

Ah, i els títols honorífics atorgats a la ciutat, que eixa és una altra qüestió. I ací no estic referint-me al ripiós pseudotítol [encara hi ha molta gent que creu que és 'real'] de *"cual mis aguas, es limpio / de mis hijos el linaje"*, que Cervino es va permetre visionar enganxat al castell [de Festes de Moros i Cristians], on la gent ontinyentina ens ho hem pres amb tanta seriositat que ho tenim a vegades com a guia i senyal –contaminada– de la nostra presumpta neteja de llinatges… Del que ningú no ha de dubtar és dels títols que Ontinyent rebé en el seu dia (també detalladament documentats al llibre d'Alfredo Bernabeu Galbis), assenyalant la ciutat com 'Molt Noble', 'Molt Lleial' i 'Molt Caritativa' [precedits per dos títols honorífics que poden semblar obvis: els de 'Molt Antiga' i 'Reial' que, ja començant pel rei Jaume I, foren atorgats i reconeguts i fins i tot refermats pel rei Pere IV 'el Cerimoniós', títol el darrer que ostentà durant tot el període foral, formant part del 'Braç Reial' o popular, configurat només per deu viles –entre les quals Ontinyent– que tenien vot en Corts, fins que fou suprimit per Felipe V en 1707 *'por justo derecho de conquista'*, com assenyala també A. Bernabeu Galbis al seu estudi]. Quan a la resta dels títols, que ningú no ho pose en dubte és un dir: el propi Sanchis Guarner en les seues obres que porten per títol *Els pobles valencians parlen els uns dels altres*, recull algunes al·lusions populars que qüestionen Ontinyent –on destaca particularment alguna gent d'Albaida, tot s'ha de dir– quan, per allò del 'Molt Noble' motejen els ontinyentins d'*usietes*, i algunes altres mofes; i quan arriba el torn d'evocar la lleialtat, etziben: *'Onteniente es muy leal, y Leal és nom de gos'*, així, tot trabucat [hauríem d'haver remarcat que Ontinyent no té precisament el títol de '*Muy Leal'* així, en castellà, sinó que li fou atorgat el privilegi de 'Molt Lleial' pel rei Pere IV 'el Cerimoniós' durant l'època foral, després de finir l'anomenada 'guerra dels dos Peres': per defensar les fronteres valencianes front a l'estat i regne de Castella –contra el rei Pedro I *'el Cruel'*– resistint el setge de les tropes invasores castellanes i fidelment a favor del Regne de València que encapçalava el monarca Pere IV, que li concedí tan alt títol i privilegi amb gran agraïment]; i junt amb allò de la *'lealtad'* [que molts 'erudits' han atribuït que era envers la Corona castellana –*'española'*, deien–] està allò de la molta caritat, quan hem vist que la 'tradició' popular moderna escampava dites com *'Ontinyent, bona terra i mala gent'*... En fi, coses que passen, i que denoten potser algun fons subconscient de competència més o menys natural entre veïnats [per allò d'atribuir-se la 'capitalitat' comarcal] de, per exemple, una Vila Reial i d'una altra que fou cap de districte feudal. [El títol de ciutat *'Muy Caritativa'* respon al privilegi que li fou concedit pel rei Alfonso XIII en 1923, com ens ressenya al seu estudi el senyor Bernabeu, pel comportament exemplar i humanitari que demostraren els habitants d'Ontinyent davant d'aquell accident ferroviari terrible vora l'estació ontinyentina, quan xocaren dos combois que transportaven els soldats i material del regiment *Vizcaya 51*, quan tornaven d'unes maniobres i es dirigien al seu aquarterament d'Alcoi].

Senyals d'identitat

Símbols, insígnies que sempre hem tingut i que no sempre s'han venerat com a pròpies, són la nostra bandera –la senyera reial de les quatre barres– i el nostre escut immemorial.

L'escut d'armes d'Ontinyent se'l troba representat de ben antic en relleus tallats de pedra. A més de castell i tres torres, tot coronat amb el signe quadribarrat, es distingeix pel que s'ha considerat que eren dos lleons, però que semblen més correctament ser dos 'grius' (animals mitològics) que expulsen aigua des de les seues boques. [També se'ls ha relacionat amb els dos grans brolladors que bé poden representar les dues grans fonts d'on Ontinyent s'abastia des d'època ben antiga: l'Almaig i el Pou Clar, dalt del Llombo, que uneixen les seues aigües barranc i riu avall formant el que coneixem com el Clariano, i que envoltaven l'antic nucli urbà. Al seu estudi, l'anterior Cronista d'Ontinyent observa que aquest escut primigeni desaparegué i fou substituït per representacions semblants; però que fou desvirtuat en temps recent per un altre escut (semblant al de l'equip de futbol local) més esquematitzat i que no recorda l'actual, que fou investigat, restituït i dissenyat heràldicament per a fer oficial l'escut i la bandera històrica d'Ontinyent. També indica que, arran del 'fervor regionalista' que hi havia cap a l'any 1930, a finals de la dictadura de Primo de Rivera, l'Ajuntament d'Ontinyent d'aleshores va substituir la senyera històrica manant confeccionar-ne una a imitació de la de la ciutat de València, amb la franja blava afegida… Ah, i Alfredo Bernabeu Galbis acaba referint que "respecte a la coneguda llegenda *'Cual mis aguas, es limpio / de mis hijos el linaje'* que sol figurar circumstalcialment al costat de l'escut de la població, cal advertir que no hi ha cap testimoni documental que l'acredite. Va ser una llicència poètica que es va permetre l'autor de las *'Embajadas del Moro y del Cristiano'*, don Joaquín José Cervino Ferrero, escrites en 1860 per a –segons paraules del seu autor– *'un público, compuesto por unos millares de personas, todas de buena voluntad'*. En definitiva, parafrasejant les paraules del Tenorio, *'un ripio que traerá el verso'*" –conclou A. Bernabeu Galbis].

Com a Vila Reial que fou, la bandera de la ciutat és ni més ni menys que la mateixa Senyera Reial que el rei Jaume I va fer extensiva a tots els territoris reials de la confederació catalano-aragonesa, incloent el Regne de València. Això ja va quedar documentat el segle XVI quan, per sort, es descobrí [o es redescobrí] –ja en la segona meitat del segle XX– un pergamí de 1576, conservat ['conservat' fins aleshores, és un dir...] a l'Arxiu Històric Municipal d'Ontinyent, on consta *"...que's compre una altra bandera de camp ab les quatre barres d'Aragó, ço es, grog y vermell, perque n'hi haja quatre tostemps que pareixerà als Magnífics officials que sia menester..."*. (...)

Ara tenim entre els nostres signes d'identitat –després d'uns 25 anys d'intentar-ho– el nom del poble, Ontinyent, l'escut d'armes a punt de ser oficialitzat i la bandera amb un ús ja normalitzat. Encara que algú remugue: *"La bandera de les quatre barres per a Ontinyent? Però... si la quatribarrada és d'un altre lloc, és una altra! I així, la nostra s'assembla..."*. No, no és que s'assemble: és que és la mateixa.

Publicat a la revista *Crònica* núm. 288, del 25 de setembre del 1999

Els aljubs

L'aljub de l'ermita de Sant Esteve

Paco Garrido Amo

Aquesta vegada vull centrar la meua atenció sobre una construcció rural que, per desgràcia al nostre poble, és prou difícil trobar informació o documentació, com si mai haguera existit en el nostre entorn (no estaria demés confeccionar una catàleg del nostre patrimoni arquitectònic i etnogràfic del nostre món rural).

Per curiositat em vaig interessar per una xicoteta construcció, que hi trobem en un lloc emblemàtic per a qualsevol ontinyentí. L'ermita de Sant Esteve, abans d'endinsar-se en l'esplanada, trobeu a la nostra dreta una xicoteta construcció en forma circular, i coberta amb volta de pedra, cal dir que es troba en bon estat gràcies a un treball de recuperació i rehabilitació, una tasca primordial per a conservar i protegir el nostre patrimoni.

Com no, parle de l'aljub d Sant Esteve, si, un aljub, paraula que ve de l'àrab "al-yubb" que vol dir, lloc, dipòsit, cisterna... per recollir i emmagatzemar l'aigua, mitjançant un sistema de captació i canalització d'aigua de pluja, per a ús de les persones o del bestiar. Encara que sembla tindre un origen neolític, la seua major difusió es dóna en temps islàmics.

No es que fora la primera vegada que escoltava aquesta paraula. Ni tampoc el primer aljub que veia, però si el primer d'aquestes característiques, perquè, qui no a vist els aljubs de les antigues casetes de camp? (casetes, no xalets), pels quals tot l'abastiment hidràulic el tenien garantit, per a ús domèstic i perquè no, per a regar la xicoteta parcel·la d'horta, en els calorosos dies d'estiu.

La seua construcció és de pedra o rajola massissa, de poca profunditat i coberta en volta.

Antigament l'excavació es realitzava amb pic i pala, i apuntalant les terres a mesura que s'aprofundizava. Una vegada fet el clot se li donava forma interior, reomplint de baix cap a d'alt, amb pedres per compensar les càrregues del mur de la construcció.

L'acabat interior de l'aljub era un lluït amb morter hidràulic de calç, arena i argila, i rebossat alhora amb pasta de calç i resina de llentiscle.

Parts de l'aljub:

La coberta de la capella: Part superior, és forja amb pedres planes o teules, preses amb morter de calç, col·locades a sardinell i formant rosques successives.

La capella: És la part visible de l'aljub, en la qual trobarem una porteta de fusta amb forats, per facilitar l'oxigenació i és la que dóna accés al dipòsit.

La corona: On està enganxada la corriola, la corda i el poal, per extraure l'aigua.

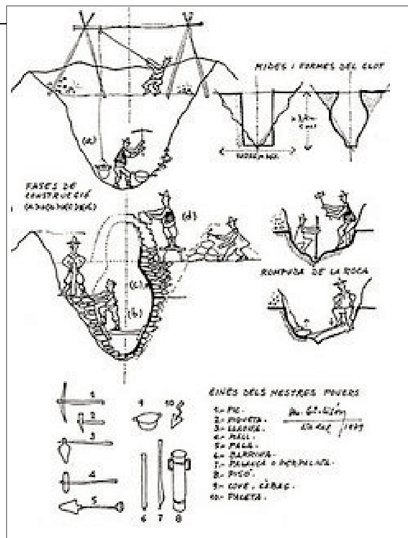
La gola: També s'anomena coll, com molt bé diu el seu nom, és la connexió de la capella amb la part més ampla del dipòsit.

La bassa: Espai on, per decantació, les partícules arenoses arrossegades, romanen en el sòl, mentre que l'aigua neta és arreplegada i canalitzada al dipòsit i filtrada per una argelaga seca, impedint el pas de les fulles i xicotetes branques a l'interior.

Hi ha diferents tipus d'aljubs. Un altre podria ser el que trobem, prop del pont de la Costa, en el paratge del mateix nom, a la part d'enfront, en una xicoteta parcel·la d'horta. Està excavat en la paret el que seria un aljub de forma quadrada, consta d'un dipòsit per damunt del nivell del sòl, el qual recull l'aigua de filtració i per transvasament, i mitjançant un forat, comunica amb el dipòsit de baix. Aquesta construcció possiblement fora per proveir d'aigua la xicoteta horta i per al ramat.

Encara que me'n isca una miqueta del tema, m'agradaria dir-vos que en aquest raconet del nostre terme podeu

Successivament, l'aljub de la Planeta, manual per construir un aljub i el de la Costa

trobar algunes curiositats botàniques (com a mínim, a mi me ho pareixen): una nesprera, un ginjoler, arbocers, lledoners, moreres, una nouera, magraners, un nesprer,una figuera.. una representació molt genuïna, sense aplegar a comprendre molt bé, el criteri per a està representació d'espècies, tan dispars.

Tornant als aljubs, si realment voleu veure vertaderes obres d'art, teniu que visitar els nombrosos aljubs excavats a la roca mare, que hi trobareu repartits al nostre poble veí de Bocairent, també podeu consultar un treball molt interessant de Rafa Doménech Domínguez amb el títol *Bocairent: carrers, fonts,aljubs i alcavors del nucli urbà*.

No voldria acabar aquest article sense comentar-vos una curiositat. En algunes zones existeixen, **els cocons**, els quals són una cavitat o clot natural obert a la roca d'algunes cingleres i muntanyes. Es cobreix amb una pedra mòbil, que fa de porta perquè no hi pugen accedir la fauna i veure l'excés d'aigua de pluja emmagatzemada. D'aquesta aigua s'aprofitaven els pastors, quan la set els obligava, llevant la pedra i, amb l'ajuda d'un pot o un cul de cànter trencat, que hi romanava amagat molt prop, el feien servir per a beure.

M'agradaria fer una xicoteta diferenciació entre:

Aljub: Cisterna, depòsit ample i de poca profunditat tallat a la roca o fet d'obra, revestit per dins de pedres i cobert de volta, que serveix per arreplegar i emmagatzemar l'aigua de pluja.

Pou: Excavació vertical i profunda, practicada en el sòl fins a trobar una capa aqüífera, generalment el mantell freàtic més pròxim a la superfície.

INSTITUTO VALENCIANO DE LA SORDERA
GAES
Técnico Audioprotesista
GAES ONTENIENTE
Centros Auditivos
Músico Martínez Valls, 10. 46870 Onteniente
Tel. 96 291 42 46 onteniente@gaes.es
www.ivsordera.es www.gaes.es

CARLIN® HIPER - PAPERERIA
OFIMARKET
carlinontinyent@hotmail.com
Av.Conde Torrefiel,16 Tel: 96 238 91 90
46870-ONTINYENT- Fax:96 238 9187

administración de lotería, nº1
€
la sort
avda. almaig, 27 · bajo izq.
46870 · ontinyent · valencia
tel. y fax : 96 238 14 65

DANCING
ESCOLA DE BALL
Avda. Comte Torrefiel, 27 baix
46870 ONTINYENT
Tel. 96 238 39 54
Móbil: 626 050 456

OFF

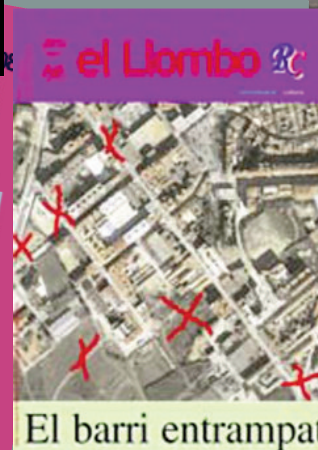

OFF

OFF

OFF

